

REDACTIA
Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-rii de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrise nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecăre publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Unificarea legii de presă.

(*) D'odată cu începerea anului, pe lângă fiecare tribunal din patrie s'a instituit și o curte cu jurați. Prin urmare, de fapt ar trebui să dispară și măsura arbitrară contra căreia Românii toți au protestat: ca colegii noștri din Ardeal să fie judecați în cel mai șovinist oraș, la Cluj. De asemenea, patenta împărătească de la 1852 ar trebui să fie și de fapt și de formă abrogată.

Nu s'a întemplat însă nici una nici alta, cel puțin nu așa ca spiritele să fie lămurite și liniștite. Înțelegem: spiritul între naționalități, căci șovinistilor puțin le pasă dacă fruntașii politici români, sunt duși să fie judecați la Dobrița (cum s'a întemplat cu Dr. V. Lucaciu), Cluj ori Oradea-mare, tot atâtea cuiburi șovinite.

Are să se unifice însă, cel puțin așa afirmă semioficioasa „Magyar Nemzet“ de la 13 c. care vestește, că ministrul de interne Széll va adresa curând atât tribunalelor din Ardeal, cât și celui de la Fiume o circulară, în care va arăta ce este a se ține și ce trebuie eliminat din procedura și legile speciale ale acestor teritorii. Numitul ziar anticipează însă, asigurând că principiul de care se conduce Széll este: unificarea! Să se judece adecă pretutindeni la fel.

Aceasta însă este numai tendința unui singur om, ori cel mult a unui singur guvern. Și cine ne asigură, că venind mâine ori poimâine alt ministru ori minister, nu se va da o ordonanță în alt sens, menținându-se în Ardeal și pe viitor tot codul criminal din trecut și patenta împărătească de la 1852, așa ca ziaristii români să fie judecați tot conform proverbului populare, popularizat la noi de publicistul și literatul Slavici: *Turcul te bate, Turcul te judecă!*

Ca să se dea drept, lege și dreptate, Széll trebuia să clarifice această chestie pe cale legislativă, ear nu prin ordonanță.

Pe cale legislativă trebuia să se desființeze tot ce în Ardeal reamintea regimul absolutist, toate măsurile excepționale ce s'au luat, pe toate terenele, dinadins numai și numai contra naționalităților, îndeosebi contra Românilor!

De aceea, legea cu procedura nouă și cu noile curți cu jurați este un lucru numai pe jumătate. Prin urmare pe naționalități nu poate să le mulțumească.

Vom fi îngrijați cu atât mai osebit, cu cât vedem că chiar în chestia censului, pentru comitatele ardeleni nu s'a luat încă nici o dispoziție. Se pare că pe când în Ungaria propriu zis s'au mai făcut oarecări schimbări în bine, p'atunci în Ardeal Széll vrea să lase și el tot censul urcat, care Românilor le face cu neputință a-și valida drepturile cetățenești.

Eată de ce, în același timp când trebuie să descoperim în Széll oarecări veleități de a îndrepta lucrurile, trebuie să exprimăm regretul, că nici el nu are curajul să facă lucruri întregi, să rupă odată barierele ridicade între Unguri și naționalități de șovinismul nutrit de Ovrei, care d'atâtea vreme face cu neputință ori-că apropiere între fiil aceleiași patriei.

Greutățile prin care trece întreaga monarhie, este obiectul de preocupare a tuturor cercurilor politice și a ziarelor mari unguerești.

„Budapesti Hírlap“ (dela 13 c.) scrie în prim articol:

„Dela 1867, politica maghiară n'a avut să lupte cu deslegarea unor probleme mai grele decât cele actuale. Și e vorba nu numai de greutăți interne, cari pretind și ele toată munca celor mai de valoare bărbați politici, dar e vorba de soarta monarchiei austro-ungare“.

Arad! apoi cum o mare parte a lucrurilor se vor rezolva după-cum vor lupța Cehii tineri, cari în pretențiile lor stăruie cu atât mai mult, cu cât:

„la spatele lor stau Cehii feudali, cu cari nu birue nici autoritatea împărătească și față de cari forța nu este consult a se folosi, deoarece — așa se zice în Viena — în urma legăturii lor dela Curte, — supărând pe acești domni, s'ar produce schimbări senzaționale“.

Impăcarea ceho-germană. Presa din ambele tabere certate, mai ales în timpul din urmă se ocupă foarte mult de negocierile ce se fac pentru împăcarea între Germanii și Cehii. Într'unul din numărul săptămânii „Prager Abendblatt“ raportase pe larg despre acțiunea de pace a reuniunii industriștilor din Praga și Impregiutime. Se pare însă, că furtuna conflictului atât de acut și îndelungat zădărnicește ori-ce încercare de împăcări. Atitudinea presei cehice, intru cât se poate judeca din articolii ei din urmă, nu e de loc favorabilă pentru o dorită împăcare. Neîncredere, pesimism și o cerbicioasă nelămpăcări caracterizează declarațiunile mai noue ale presei cehice față cu toate condițiunile de împăcare. „Narodni Listy“, de pildă, zice, că Cehii cu o totală neîncredere să privească tot ce se pregătește la Viena. Opiniile publică cehă — zice numita foaie — nu poate fi de loc dusă în rătăcire prin știrea divulgată din Viena, că adecă noul guvern va sta afară de partide, căci bine știe ori și cine, cât prețuște un astfel de guvern afară de partide, al cărui ministri vor fi luați din rândurile birocraților centraliști. Ziarul „Lidovs Naving“ zice, că Cehii numai cu cel mai mare scepticism pot să înțeleagă și să privească privitoare la împăcare. Prima condiție a pactului ceho-german este, ca Germanii să abdică definitiv și cu toată seriozitatea de pretențiile lor de dominație și să se pună necondiționat pe temeiul egalității îndreptățiri, fiind-că dela acest postulat națiunea cehă nu va absta nici odată și sub nici o condițiune.

Atitudinea Germanilor de altă parte este încă tot așa, că nu e de loc speranță, ca dinșiți să primească v'odată drept punct de plecare singura basă justă și echitabilă, susținută din partea Cehilor. Ear o lucrare cu succes în parlament depinde singur numai de la împăcarea ceho-germană. Dacă această împăcare nu se poate realiza atunci e sigur, că activitatea normală a parlamentului nici un fel de guvern austriac nu o va putea reduce în ogașele indispensabile trebuitoare.

Renta școlărilor române din Brașov.

„Keleti Értésítő“ aduce știrea următoare, pe care o reproduc toate ziarele maghiare:

„In afacerea școlărilor române de la Brașov negocierile diplomatice sunt deja încheiate. Cele două guverne au stabilit patru puncte în privința ajutorării viitoare. Cel mai important este punctul întâiu, conform căruia statul român s'a obligat ca să depună în Budapesta, la oficiul de dare al statului maghiar, o sumă oare care, drept capital din dobânzile căruia se va hotărî suma ce se va da pentru ajutorarea bisericilor sft. Nicolae și a școlărilor române din Brașov. Suma ce se va depune drept capital se va stabili mai târziu. Punctul al doilea prevede că renta (járdék) numai președintele în funcție a Eforiei o poate ridica. În punctul al treilea statul maghiar se angajează a recunoaște că pentru vecie această sumă este destinată școlărilor române din Brașov, și că va respecta înțelegerea încheiată cu statul român. În punctul al patrulea însă comunitatea bisericăscă din Brașov își rezervă dreptul ca la cas când guvernul maghiar ar călca învoiala, să pretindă întregul capital, ori renta corespunzătoare. Negocierile au fost mijlocite de ministrul de externe“.

Răsboiul buro-englez.

Intre știrile mai noue din răsboiul sud-african cea mai de senzație este știrea despre împresurarea orașului Ladysmith și despre înverșunata bombardare asupra acestuia din partea Burilor. Cu puțin întreruperi canoada Burilor asupra orașului continuă din 8 Ianuarie n. și telegramele din urmă spuneau, că Burii au ocupat întregul ținut și toate colinele din giurul Ladysmithului; ear după alte știri, orașul ar fi căzut deja în mâinile Burilor.

Fapt e, că lupte înverșunate se petrec la acest însemnat punct englezesc din Natal, a cărui situație toată presa engleză o presintă ca foarte îngrijitoare. Perderile de brațe în acest timp de asediare a Ladysmithului sunt foarte însemnate și în poporul englez crește mereu, încrederea față de guvern a început a se sguđu.

Ca mai noue înregistrăm următoarele știri.

O telegramă sosită din Pretoria la Bruxella în 13 l. c. vestește, că în l. c. Burii au asediat Ladysmithul din toate părțile și cu multă putere. Știrea generalului White e însuportabilă. Pe fiecare oară se așteaptă capitulația.

Dintre luptele petrecute aci mai înverșunată a fost cea de Sâmbăta din săptămâna trecută. O telegramă din Londra cu datul 13 Ianuarie spunea, că în aceeași zi ministrul de externe englez a publicat pierderile din acea Sâmbăta. Au căsūt din-

tre Englezi: 14 ofițeri, răniți 27, între cari și fiul marchisului Dufferin. Din rândurile soldaților: au murit 135, răniți și v'oi 14 oameni au perit în boală de tifos.

Ziarul parisian „Intransigent“ vestește că de curând 411 ofițeri francezi au plecat în Transvaal; ear ziarul „Matin“ (tot din Paris) comunică știrea senzațională, că Anglia toate scrisorile diplomatice din Africa sudică le desface și le schimbă cuprinsul.

Telegrame sosite din Londra cu datul 13 l. c. n. la Berlin și München vestesc, că Ladysmith a capitulat și că însuși comandantul orașului, generalul White a căsūt în luptă.

Ziarul german „Münchener Neuweste Nachrichten“ primește din Londra următorul comunicat:

Opinia publică engleză, așa se vede, știe deja ce și cum s'au petrecut lucrurile pe câmpul de răsboiu: Ladysmithul a capitulat și generalul White ne mai puțin să reziste a murit vitejește. Asta e singura știre, care e crezută în cele mai influente locuri din Londra. Mercuria trecută noaptea se vorbea prin Londra, că ministrul de răsboiu a rugat pe prințul de Connaught, ca să ducă bătrânel regine știrea tristă cu multă precauție. Tot în acea noapte a mers la ministrul de răsboiu și soția generalului White, unde i-s'a comunicat dezastrul dela Ladysmith și căderea eroică a soțului ei. De atunci Lady White stă retrasă în locuința sa și nu primește pe nimeni.

Din Modder-River se vestește la Londra, că preșidental Krüger al Transvaalului a călătorit la Bloemfontein (capitala statului liber Orange), pentru a îndupleca pe generalul Cronje să pornească și el cu toată armata sa împotriva Englezilor.

Monarchul și Cehii.

Toate foile aduc amănunte despre un dialog, ce Majestatea Sa a avut Sâmbăta (13 l. c. n.) la prânzul dat membrilor din ambele delegațiuni, cu deputatul ceh Dr. Stransky.

Un raport publicat în „Budapesti Hírlap“ de eri spune, că îndată după prânz, ținând cercle, Monarchul s'a apropiat de Stransky, și i-a zis, că vorbirea lui din delegațiune a fost mai aspră decum ar fi trebuit să fie.

— Așa cred, Majestate, a răspuns Stransky — prin vorbiri mai aspre cu mult mai bine putem să liniștim poporul, decât dacă n'am zice nimic.

La asta Monarchul a răspuns:

— Tocmai din contră, eu cred, că mai ales prin astfel de vorbiri provocafi neliniștea în mijlocul poporului.

Stransky: Dacă poporul știe, că deputații dau expresie sentimentelor lui, el își pune încrederea într'înși și nu recurge la arme mai ascuțite. Prin această deputatul mai multe servicii face poporului, decât prin tăcere.

După astea Monarchul a încors vorbirea asupra chestiei „Zde“.

— În chestia „Zde“ — a zis Majestatea Sa — eu am păreri cu desăvârșire spuse și cari nici odată nu se împacă cu ale Dvoastre. Sunt gata chiar să decretez staturul pentru țeara întreagă, dacă poporul nu renunță în chestia aceasta la o pretensiune ce nu i-se poate încuvința. În chestia armatei, die doctor, eu nu cunosc glumă și chiar și-acum declar cu toată hotărârea, că nimănui nu vom da grație.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 22 Noemvrie.

	Arad:	B.-Pesta
Grâu Aprilie fl. 7.10—7.30 fl.	7.96—7.87	
Octomvrie	8.02—8.03	
Cucuruz Maiu 3.80—3.90	5—5.01	
vechiu	5.—5.20	5.20—5.50
Orz vechiu	5.65—6.60	
nou	5.40—5.50	
Secară Apr. 5.60—5.70	6.42—6.44	
vechiu	6.10—6.35	
Ovăs Apr. 4.40—4.50	5.6—5.8	
Oct.	4.90—5.28	

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești	18.90	19.—	
Imperiali (15 R. sur)	128.—	127.—	
Ruble rusești 100 à Galbeni	5.88	5.82	
Napoleon-d'or	9.48	9.56	
100 Marce germane	58.50	58.95	
Livre sterling	11.90	12.54	

Spirit:

	21 Oct.
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
" " cu micu	56.50
" brut cu toptanu	54.50
" " cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	" "
tineri 320—390	44—44.5	" "
" 250—390	44—45	" "
" până 250	45—46	" "
mijlocie 240—260	47.5—48	" "

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adauge și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

Cărți bune. În editura Librăriei Ciurcu din Brașov a apărut, în volum elegant „Insula Morților“, eminentă lucrare a lui R. Voss, traducere de dl Andreiu Bârseanu. Atât autorul, cât și traducătorul sunt, desigur, și între Români îndestul de cunoscuți, pentru-ca și fără elogiile presei, toți să se simtă îndemnați ași procura această carte. Ea e potrivită și pentru cadou de sărbători. Prețul 25 cr., ieftină!

Cum să fotografăm? Sub acest titlu a apărut și ni-s'a trimis o carte, ce cuprinde instrucțiuni practice pentru amatorii artei fotografice cu 81 ilustrațiuni, de Ioan Nițiu Pop. Cuprinsul cărții a fost publicat și în „Revista Ilustrată“ din anul 1899, de unde s'a tipărit și în broșură separată și se poate procura dela administrațiunea acestei foi pentru prețul de 1 coroană. Jumătate din venitul curat e destinat pe seama corului plugarilor din Șoimuș (com. Bistrița-Năsăud).

O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl Vasile Goldiș a lucra o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și harte colorate.“ Editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul unui exemp'ar 35 cr. Materialul tractat se estinde pe 68 pagine, în ordinea următoare: 1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religiunea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsula, golf, 11. Sestul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizonul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.“ (Materialul clasei a IV a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Țerile aparținătoare Ungariei. Europa în genere“. La toate capitolele e alăturată câte o hartă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de Ioan Tuduceșcu, învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

O nouă carte folositoare. Sub titlul: „Amicul Poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de Titu Vuculescu, pretor, a apărut tocmai acum în tipografia „Tribunei Poporului“ în Arad o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se extinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu frumos și bine îngrijit, broșată elegant și scrisă într'un limbajiu la înțelesul poporului. Cuprinsul pe scurt al bogatului material al cărții este următorul:

I. Agricultură. — II. Ape (mori și navigare, broduri, plute). — III. Boalele și păstrarea vitelor. — IV. Cauze comunale. — V. Drumuri și vama. — VI. Finanțiere VII. Industrie. — VIII. Judecătoria. — IX. Matriculele de stat. — X. Militare. — XI. Mine (Ocnărit). — XII. Moștenire. — XIII. Ordinea publică (Ajutor la nenorociri, Aducerea puștilor din altă țară, Apa de sodă, Ajutorarea săracilor, Adunări publice, Afacerea cu zăloage, Boalele epidemice, Birturi, Curățirea coșurilor (hornuri), Curățirea ulitelor, Calea ferată, Cetățenia de stat, Escortarea, Edificări, Instruarea în joc, Invențiuni (descoperiri), Legea de presă, Lucruri găsite, Măsurarea bucatelor, Monumente istorice, Ospătării, Plata medicului, Piața (Terguri), Poștă, Privilegiu (Patente), Paza contra focului, Societăți (bănci, case de păstrare), Site de aramă, Sdrănțe, Sămânțe de bucate, Instanțieri, Școală secretă, Ținerea cânilor, Trecerea în altă țară, Tipografie, Vanzarea bureților, Vanzarea de puști și prav de pușcă, Veninuri). — XIV. Orfanale. — XV. Păduri. — XVI. Pescui XVII. Religiune. — XVIII. coală — XIX. Sănătatea publică. — XX. Servitori. — XXI. Vână.

Ori-ce daraveri, pe cari poporul le are aproape zilnic atât cu direcțiunile administrative, cât și cu judecătorile din patrie, cărturarii din popor le află în cartea aceasta toate la un loc, bine lămurite și spuse în limbă populară și înțeleasă de toți.

Prețul acestei cărți folositoare este numai 1 coroană (50 cruceri) și se poate comanda atât la autor în M.-Pécska, cât și la administrațiunea „Tribunei Poporului“.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de bani și a ori-cărora societăți pe acții. Costă 1 fl. 50.

A apărut în tipografia
noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

„AMICUL POPORULUI“

„îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“

de TITU VUCULESCU pretor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

O carte în adevăr folositoare pentru popor care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate treburile și trebuințele poporului.

Administrația

„Tribunei Poporului“

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.